

YTTRANDE

KF2024 /VO1/14

Till Region Stockholm
Regionledningskontoret

2024-09-30

Konstfacks yttrande över samrådsförslag - Ny regional utvecklingsplan (RS 2024-0344)

Sammanfattning

Konstfack ställer sig i huvudsak positiv till förslaget om ny regional utvecklingsplan. Se även tidigare inskickat inspel från Rektor Anna Valtonen (2023-11-27).

Regeringen ser de kulturella och kreativa branscherna som en basnäring i Sverige, som dels skapar arbetstillfällen i berörda branscher, dels skapar tillväxt och innovation i andra sektorer. I regeringens strategi för åren 2024–2033 formuleras en vision för 2033, där Sverige har stärkt sin position som ett ledande land för de kulturella och kreativa branscherna.

Konstfack vill därför särskilt peka på behovet att lyfta fram den unika roll som Konstfack och övriga konstnärliga högskolor i Stockholm¹ har för de kulturella och kreativa näringarnas betydelse och behov i den regionala utvecklingsplanen.

Vi vill också lyfta Konstfacks betydelse för den regionala utvecklingen i en bredare kontext. Konst, design och konsthantverk har en ständig påverkan på och samverkan med samhället; genom estetiska val, gestaltning av vår livsmiljö och de ting vi omger oss med eller genom att ställa kritiska frågor och skapa framtidsvisioner som möjliggör förändring, nya tankesätt och vanor. Kreativa förhållningssätt är inkluderande och har förmåga att hantera det ovissa, motstridiga behov eller olika kunskapsformer, vilket är en styrka i en hastigt föränderlig värld. Då Konstfacks lärarutbildning förser hela Storstockholm med lärare i bild och slöjd (samt media och design) kommer detta till uttryck även där.

Internationellt talas det ofta om STEAM (Science Technology Engineering Arts Mathematics) i stället för bara STEM för att nå en högre nationell innovationskraft. Vi föreslår att begreppet även används i utvecklingsplanen. Med A(rts) med i bilden får Sverige större energi och förmåga att tänka nytt.

Med utgångspunkt från ovanstående redogör Konstfack nedan för synpunkter på de frågeställningar som berör högskolans verksamhet och har bäring för Stockholmsregionens utveckling.

¹ Konstfack, Stockholms konstnärliga högskola, Kungl. Musikhögskolan och Kungl. Konsthögskolan.

Styrkor och utmaningar

- Har ni synpunkter på de styrkor och långsiktiga utmaningar som beskrivs?
 - Hanterar samrådsförslaget de utmaningar vi står inför, däribland klimatförändringar och det förändrade omvärldsläget och dess tänkbara konsekvenser? Vad kan utvecklas?

Konstfack instämmer i beskrivningen av Stockholmsregionen som ”en av Europas ledande och kulturella knutpunkter”, den höga innovationsförmågan och behovet av att vara en ”aktiv, främåtutad och tillförlitlig part i EU”.

Under någon av de styrkor som anges i förslaget finns det anledning att lyfta fram Stockholmsregionens *unika tillgång och närhet till konstnärlig utbildning och forskning*. Det har exempelvis stor betydelse för de kulturella och kreativa branscherna (Innovativt och konkurrenskraftigt näringsliv). Det kan även skrivas fram under området Framgångsrika forskningsmiljöer eller styrkeområden som rör medveten gestaltning av livsmiljön (Motor i den gröna omställningen); hur våra medborgares vardag påverkas av konst, bildflöden, formgivning etc (Människorna) eller hur konst och kultur kan möjliggöras för alla medborgare (Livskvalitet).

Att Konstfack erhållit egen examensrätt på forskarnivå bidrar till att ytterligare stärka den kraft och innovation som finns i Stockholmsregionen. Med konstnärlig utbildning och forskning deltar Konstfack aktivt i alla utmaningar som Stockholmsregionen har att möta. Avancerad kunskap skapas och delas inom det konstnärliga området, ofta i samverkan med företag eller offentliga aktörer och med en tvärdisciplinär karaktär. Där lägger Konstfack även grunden för konstnärliga utövers kunskap och förmåga att i sin kreativa verksamhet bidra till en kulturell, social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling.

Kulturen och de konstnärliga lärosätenas betydelse då samhället rustas för kris och krig bör också beaktas eftersom:

- Kultur ska skyddas i krig
- Kulturarvet är skyddat enligt folkrätten
- Kulturinstitutioner är viktiga aktörer för det psykologiska försvaret
- Konst vill skildra kris och krig

Vision, mål och prioriteringar

- Visar vision och mål regionens vilja? Fångar prioriteringarna åtgärder som leder till att vi kan hantera de gemensamma utmaningarna och vidareutveckla regionens styrkor?
 - Hur kan prioriteringarna utvecklas? Är någon prioritering viktigare än andra och varför? Bör någon prioritering utgå och varför?
 - Vilka indikatorer mäter på bästa sätt målen?

Många företag i den kulturella och kreativa branschen har enskild näringsverksamhet och begränsade resurser. Dessa företag driver en stor del av utvecklingen men är samtidigt i behov av omställning med fokus på fortsatt teknikutveckling, digitalisering och hållbar utveckling.

Konstfack förslår därför att en prioritering av kompetensutveckling för dessa branscher skrivs fram. Behoven kan mötas av konstnärliga lärosäten som med avancerad teknisk utrustning och kunskaper om dess användning för konstnärlig produktion. Hit återkommer de som vill fördjupa eller sprida kunskap och kompetens vidare i samhället eller till nya generationer yrkesutövare.

Rumslig utveckling och plankarta

- Saknar ni information eller förhållningssätt gällande den rumsliga utvecklingen?
- Hur ser ni på plankartans utformning och tillhörande förhållningssätt?
- Är utgångspunkterna för bebyggelsestrukturens avgränsning tydliga?

Inga synpunkter.

Gemensamt ansvar för den regionala utvecklingen och former för samverkan

- Hur ser er organisation på er roll kopplat till den regionala utvecklingen och hur kan er organisation bidra för att vi ska nå planens mål och stärka genomförandet?
- Vilka dialog- och samverkansformer bör vi använda eller utveckla för att kunna agera tillsammans för att nå planens mål och stärka genomförandet?

Förutom de regionala rådslag och konferenser som nämns kan andra, befintliga arenor utvecklas så att frågor som berör akademien och som stärker genomförandet fördjupas och konkretiseras. Stockholm akademiska forum, vars uppdrag ligger nära detta, är ett exempel på en sådan arena. Region Stockholm kan även bidra till att stärka samarbetet och de konstnärliga lärosätenas möjlighet att axla en mer aktiv roll i genomförandet, exempelvis genom:

- Att stödja uppbyggnaden av innovationskontor som förstår idéer, skapande och projekt från konstnärliga högskolor. Ett sådant kan också få ett särskilt uppdrag att analysera hur och om innovationsprocessen inom konstnärlig gestaltning skiljer sig från andra. Detta skulle vara till gagn för fortsatt etablering, kompetensutveckling, samverkan och innovation inom den kreativa och kulturella branschen.
- Stärkt samarbete inom den regionala utvecklingen som omfattar studentprojekt, doktorandprojekt, internationella gästprofessorer etc. Stockholmsregionen skulle kunna bli en provbädd för nya lösningar och en plats där ny verksamhet gro.
- Konstfack har även unika möjligheter att driva ett nationellt forskningscentrum inom ämnesområdet inredningsarkitektur, vilket skulle stärka gestaltningen av livsmiljön i Stockholmsregionen.

Remissvaret har handlagts av förvaltningschef Elisabet Nordwall och föredragits för rektor Anna Valtonen inför beslut.